

Нік Данн

САМЕ ТОЙ ДЕНЬ КОЛИ

Думаючи про свою дружину, я завжди згадую її голову. Особливо форму черепа. Під час першої нашої зустрічі я помітив якраз її потилицю, і щось дійсно чарівне було в тих обрисах. Наче сяюче тверде кукурудзяне ядро чи скам'янілість на дні річки. У неї було те, що вікторіанці могли б назвати «гарно сформованою головою». Досить легко можна було уявити форму черепа.

Я будь-де міг впізнати її голову.

І що всередині неї. Це я також згадую: її розум. Її мозок, усі звивини і всі думки, що пролітають крізь ті звивини, наче швидкі шалені багатоніжки. Наче та дитина, уявляю, як відкриваю її череп, розмотую мозок і риюся в ньому, намагаючись зловити і втримати думки. *Про що ти думаєш, Емі?* Це запитання під час нашого шлюбу я ставив собі найчастіше, навіть якщо й не вголос і навіть якщо не людині, яка може на нього відповісти. Гадаю, ці питання сповивають темними хмарами кожен шлюб: *Про що ти думаєш? Що ми зробили одне для одного? Що ще зробимо?*

Мої очі розплющилися рівно о шостій ранку. Це було не пташине тріпотіння вий, не ніжне миготіння в бік свідомості. Пробудження було механічне. Моторошне клацання повік черевомовця-манекена: світ увесь чорний, а потім — *шоу починається!* 6:00 показував годинник просто мені в обличчя. Це було перше, що я побачив. 6:00. Я нечасто прокидався в такий рівний час. Я був людиною нерівних пробуджень: 8:43, 11:51, 9:26. Моє життя спливало без будильників.

Тієї самої миті, о 6:00, сонце піднялося над обрієм, порослим дубами, показуючи свою повноцінну сердито-божественну літню сутність. Його промінь спалахнув над річкою в напрямку нашого будинку: довгий сліпучий палець, спрямований на мене крізь тонкі кімнатні фіранки. Звинувачуючи: «Тебе помітали. Тебе помітять».

Я валявся у ліжку, що колись стояло в нашому нью-йоркському будинку, який ми ще й досі називали «новим будинком», навіть попри те, що мешкали в ньому вже два роки. А ця орендована оселя біля річки Міссісіпі просто волає: «Приміські заможні вискочні». Місце, про яке я мріяв у дитинстві зі свого боку міста, де переважали різнорівневі хати з пошарпаними килимами. А така оселя одразу стає рідною: великий, простий, новий, новий, новий будинок, який не міг сподобатися — і не сподобався — моїй дружині.

«Мені душі позбутись, перш ніж я увійду?» — це була її перша фраза перед заселенням. Це був компроміс: Емі зажадала саме орендувати, а не придбати житло у моєму містечку в штаті Міссурі, бо була твердо переконана, що ми там затримаємося ненадовго. Але орендувати будинок можна було тільки в цьому провальному будівельному проєкті: мініатюрному місті привидів, повному особняків, які належали банку й під час рецесії впали в ціні. В районі, який закрили, так і не відкривши. Це був компроміс, але Емі так і близько не вважала. Емі сприймала це як кару і каприз із мого боку, огидне егоїстичне прокручування ножа. Я волочу її, наче той неандерталець, у місто, якого вона так запекло уникала, і змушую жити в такому будинку, над яким вона так полюбляла насміхатися. Либонь, це таки не компроміс, якщо тільки хтось один таким його вважає, але такою була більшість наших компромісів. Хтось із нас завжди злився. Зазвичай це була Емі.

Не звинувачуй мене в цій конкретній образі, Емі. Міссурійська Образа. Звинувачуй економіку, недолю, моїх батьків, своїх батьків, інтернет і користувачів інтернетом. Колись я був журналістом. Журналістом, який писав про телебачення, фільми та книжки. Коли люди ще читали паперові видання, коли ще цікавилися моєю думкою. Я приїхав до Нью-Йорка в кінці дев'яностих, це був останній подих днів слави, хоча тоді ніхто

цього не знав. Нью-Йорк був напханий журналістами, справжніми журналістами, бо ще були журнали, справжні журнали, і чимало. Це були часи, коли інтернет ще був якимсь екзотичним звіром, якого тримали в кутку видавничого світу, кидали йому якусь дрібочку, дивились, як він танцює на своїй короткій шворці, ой який милий, він нас уночі точно не загризе. Тільки подумайте: були часи, коли випускники коледжів могли приїхати у Нью-Йорк і *отримувати платню за писання*. Ми гадки не мали, що розпочинаємо кар'єру, яка за десяток років відійде в минуле.

Я мав роботу впродовж одинадцяти років, а потім вона — бац! — і зникла. По всій країні почали закриватися журнали, скоряючись раптовій інфекції, викликаній обвалом економіки. Письмаки (мого штибу письмаки: натхненні романісти, меланхолійні мислителі, люди, чії мізки не працюють достатньо швидко, щоб вести блоги, чи постити посилання, чи твітити, а конкретніше — старі вперті хвальки) втратили все. Ми були наче майстри жіночих капелюшків чи виробники батогів. Наш час минув. За три тижні після мого фіаско Емі теж втратила свою тодішню роботу. (Я відчуваю, як Емі зазирає мені через плече і пирхає з того, скільки часу я витратив, розпатякуючи про свою кар'єру і свою невдачу, а від її невдачі відмахнувся в одному реченні. «Це, — могла б сказати вона, — так типово». «Це так типово, Ніку», — казала вона. Це було її рефреном: «Це так типово, Ніку, це так на тебе схоже...» — і хай про що йшлося, все було погано). Двоє безробітних дорослих, ми кілька тижнів блукали нашим бруклінським особняком у шкарпетках і піжамах, ігноруючи майбутнє, розкидаючи нерозпечатану пошту по столах і диванах, поїдаючи морозиво о десятій ранку і насолоджуючись довгим пообіднім сном.

Потім якось задзвонив телефон. На тому кінці лінії була моя сестра-близнючка. Марго повернулася додому ще рік тому — після власного нью-йоркського провалу. Ця дівчина завжди у всьому була на крок попереду мене, навіть у бісовій недолі. Марго телефонувала з доброго старого Північного Карфагена в штаті Міссурі, з домівки нашого дитинства. Поки я слухав її голос, то згадав свою сестру десятирічною, з темною кучмою волосся, в мішкуватих шортах. У дідуся й бабусі

вдома вона сиділа на містках, розплившись, наче та стара подушка, та спустивши у воду худі ноги, й пильно спостерігала, як вода накриває її білі мов риба ноги. Вона ще в дитинстві була самозаглиблена.

І хоча Го повідомляла холодні новини, голос її все одно був теплий і шурхітливий. Наша невгамовна матір помирає. Наш тато майже віддав Богу душу: його (злобний) розум, його (жалюгідне) серце вже скаламутилися перед звивистим шляхом у велику сіру нескінченність. Але, схоже, мама збирається обігнати тата. Їй дають десь із півроку-рік. Я зрозумів, що Го сама бачилася з лікарем, зробила старанні нотатки своїм неохайним почерком і почала лити сльози, намагаючись розшифрувати написане. Дати їй дозування.

— От дідько, я гадки не маю, що тут написано, може, це дев'ятка? Тут узагалі є якийсь сенс? — сказала вона, але я перервав її. Ось і з'явилося завдання, мета, що лежала в сестри на долоні, наче слива. Я мало не скрикнув від полегшення.

— Я повернуся додому, Го. Ми переїдемо назад. Ти не мушиш сама це на собі тягнути.

Вона мені не повірила. Я чув її дихання на тому кінці лінії.

— Я серйозно, Го. А чому б і ні? Тут уже немає чого ловити.

Зітхання.

— А як же Емі?

Саме про це я особливо не замислювався. Просто вирішив, що згребу свою нью-йоркську дружину з її нью-йоркськими інтересами та її нью-йоркськими гордощами, заберу від нью-йоркських батьків, покинувши божевільний і бентежний Мангеттен, цю землю майбутнього, й перевезу її до невеличкого містечка біля річки у штаті Міссурі, й усе буде гаразд.

Тоді я ще не усвідомлював, наскільки безглуздо-оптимістичні були ці думки — дійсно «так схоже на Ніка». Та до яких страждань призведе.

— Емі погодиться. Емі...

Саме тут я мав сказати: «Емі *обоожнює* маму».

Але не міг сказати Го, що Емі обоожнює нашу маму, бо після стількох років Емі ледь її знала. Кілька їхніх зустрічей залишили обох жінок спантеличеними. Емі ще кілька днів розбирала